

Sygn. akt II Ka 456/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Orzechowska
Sędziowie:	SO Agnieszka Karłowicz SO Karol Troć (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Marzena Głuchowska

przy udziale Prokuratora Luizy Bichty-Włoszak

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2020 r.

sprawy **T. Z.**

oskarżonego z art. 284 § 2 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 5 marca 2020 r. sygn. akt II K 1205/19

zaskarżony wyrok uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Mińsku Mazowieckim do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Ka 456/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim z dnia 05.03.2020 r. sygn. akt II K 1205/19

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>Obrazy przepisu postępowania, mającej wpływ na treść wyroku, tj. art. 387 § 2 kpk polegającą na uwzględnieniu wniosku oskarżonego złożonego w trybie art. 387 § 1 kpk o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary i środka karnego, pomimo iż pokrzywdzony nie wyraził na to zgody i złożył sprzeciw</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zgodnie z treścią art. 387 kpk. Sąd może uwzględnić wniosek oskarżonego o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie mu określonej kary lub środka karnego, orzeczenie przepadku lub środka kompensacyjnego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, gdy 1) okoliczności popełnienia przestępstwa i wina nie budzą wątpliwości, 2) cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości; 3) gdy nie sprzeciwia się temu prokurator, a także pokrzywdzony należycie powiadomiony o terminie rozprawy oraz pouczony o</p>		

możliwości zgłoszenia przez oskarżonego takiego wniosku. Pokrzywdzony, stosownie pouczony, przed terminem rozprawy głównej złożył oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego wraz z wnioskiem w trybie art. 46 § 1 kk o naprawienie szkody i oświadczeniem, że wyraża zgodę na wydanie wobec oskarżonego wyroku w trybie konsensualnym (z art. 335 kpk lub 387 kpk) pod warunkiem orzeczenia w tym wyroku o obowiązku naprawienia szkody. Sąd I instancji odnotował ów sprzeciw pokrzywdzonego, jednakże niezasadnie, zrównując określone w art. 387 § 2 kpk uprawnienia procesowe prokuratora i pokrzywdzonego uznał, że pokrzywdzony sprzeciw swój zgłosić może dopiero po tym, jak oskarżony go wyartykułuje, a zgłoszony wcześniej nie pociąga za sobą żadnych skutków prawnych.

Zauważyć należy odmienną uregulowaną uprawnień Prokuratora oraz pokrzywdzonego. O tym drugim ustawodawca uznał, że Sąd może uwzględnić wniosek oskarżonego o poddanie się karze, jeśli pokrzywdzony, którego zawiadomiono o terminie rozprawy i możliwości złożenia takiego wniosku, nie zgłosi sprzeciwu. Ustawodawca nie zastrzegł więc, że musi to zrobić pokrzywdzony, obecny na rozprawie, wobec czego wniosku o tym, że taka była jego intencja, nie można wyciągać ze sformułowania odmiennego. Słusznie zauważa Sąd I instancji, że obecność na rozprawie jest prawem, a nie obowiązkiem pokrzywdzonego i z tego właśnie wynika też, że ustawodawca każe pouczyć go o tym, że na tejże rozprawie oskarżony może złożyć

wniosek procesowy, istotny z punktu widzenia jego interesów majątkowych. Nie zobowiązuje go jednakże do obecności na rozprawie, by się niekorzystnemu wnioskowi sprzeciwić. Trudno dopatrywać się również racjonalności w ewentualnym wymaganiu, by pokrzywdzony był wtórnie wiktyimizowany przez konieczność osobistego, choć przecież nieobowiązkowego stawiennictwa, powiązanego zapewne z potrzebą utraty dnia pracy (bez prawa zwrotu kosztów dojazdu i utraconego zarobku) i konieczność ponownego stykania się ze sprawcą przestępstwa, popełnionego na jego szkodę – tylko po to, by poznać nieinteresujące go detale wniosku w zakresie szczegółów kar (wymiaru kary pozbawienia wolności, długości okresu próby, ilości stawek dziennych grzywny, wysokości jednej stawki, dozoru kuratora czy innych obowiązków probacyjnych itp.), jeśli interesuje go tylko jedno – by sprawca naprawił wyrządzoną mu szkodę. O ile więc można dyskutować o skuteczności sprzeciwu totalnego, tj. niezgody na jakikolwiek wniosek, choćby z maksymalnym wymiarem wszystkich kar, środków karnych, kompensacyjnych itd., do tego złożony z góry i bez określenia, czego w związku z tym sprzeciwiający się żąda, o tyle racjonalny sprzeciw pokrzywdzonego, który korzysta z otrzymanego pouczenia, nie zawierającego przecież informacji o tym, że sprzeciw ten winien złożyć dopiero na rozprawie głównej, a wręcz czekać na niej, czy może oskarżony zechce taki wniosek złożyć, winien być uznany za skuteczny. Żaden przepis wprost nie wymaga osobistej (czy przez pełnomocnika) obecności pokrzywdzonego na

rozprawie głównej i nie ogranicza jego uprawnienia do zgłoszenia racjonalnego sprzeciwu, wobec czego interpretowanie art. 387 § 2 kpk na niekorzyść pokrzywdzonego, a przy tym w rażącej sprzeczności z treścią art. 46 § 1 kk, który nakłada na Sąd obowiązek orzeczenia środka kompensacyjnego, jeśli pokrzywdzony taki wniosek złoży, jest nieuzasadnione. Podobnie, choć co do prokuratora, wskazał SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 sierpnia 2019 r., IV KS 19/19 (OSNK 2019/9/57, KZS 2019/10/26) podnosząc, że „wymaga też zauważenia, że gdyby uwzględnienie wniosku zgłoszonego przez oskarżonego na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. było dopuszczalne tylko przy braku sprzeciwu prokuratora uczestniczącego w rozprawie, przepis ten miałby inne brzmienie, w szczególności ustawodawca wskazałby, że "nie sprzeciwia się temu obecny na rozprawie prokurator", względnie myśl tę zawarłby w innej, ale równie jednoznacznej formule”. Także w doktrynie (D. Świecki w „Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, WKP, 2018, Świecki D. (red.), Augustyniak B., Eichstaedt K., Kurowski M.) wskazuje się, że „Sprzeciw wymaga wyraźnego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu. Złożenie sprzeciwu uniemożliwia uwzględnienie wniosku. Użyte tu określenie „brak sprzeciwu” oznacza, że nie jest wymagane złożenie oświadczenia o niewnoszeniu sprzeciwu. Także brak reakcji ze strony tych podmiotów w kwestii sprzeciwu oznacza brak sprzeciwu. Natomiast nie ma znaczenia treść sprzeciwu. Nie jest też wymagane jego uzasadnienie. Termin zgłoszenia sprzeciwu upływa z chwilą uwzględnienia przez

sąd wniosku oskarżonego, co następuje w momencie wydania wyroku” (mimo iż równocześnie, ale wyjaśniając istotę sprzeciwu jako czynności procesowej wskazano, że polega to na złożeniu oświadczenia woli, wobec czego brak aktywności strony oznacza brak sprzeciwu, a wobec takiego charakteru sprzeciwu skorzystanie z tego uprawnienia wymaga obecności pokrzywdzonego i prokuratora na rozprawie głównej podczas procedowania wniosku o dobrowolne poddanie się karze). Nie wskazuje się więc na istnienie cezury, od kiedy pokrzywdzony ma prawo złożyć sprzeciw (tj. moment sprecyzowania przez oskarżonego wniosku), a jedynie zdarzenie, kiedy uprawnienie to wygasa.

Nie ma znaczenia dla obowiązku Sądu uwzględnienia wniosku pokrzywdzonego o orzeczenie środka kompensacyjnego okoliczność, że pokrzywdzony różnie w toku czynności określał wysokość szkody. Pomijając możliwość orzeczenia naprawienia szkody tylko w części czy w przypadku trudności z ustaleniem jej wysokości – orzeczenia zamiast niej nawiązki, zauważyć należy, że w tak szczególnym trybie wyrokowania jak konsensualny, istotne znaczenie dla możliwości wydania wyroku ma porozumienie stron (bez pomijania rzecz jasna obowiązku Sądu wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy). Sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany, w szczególności od uzupełnienia go o obowiązek naprawienia szkody. Jeśli oskarżony przyznaje jej wysokość, określoną przez pokrzywdzonego, a ta nie budzi wątpliwości Sądu, nie ma przeszkód, by ustalić ją w wysokości podanej przez pokrzywdzonego.

<p>Jeśli te warunki nie są spełnione, Sąd może podjąć czynności, zmierzające do jej weryfikacji (poprzez dokumenty lub nawet opinię biegłego) albo nie uwzględnić wniosku i okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy ustalić w toku rozprawy i pełnego postępowania dowodowego. Za niedopuszczalne należy natomiast uznać takie rozwiązanie, gdy Sąd uwzględnia wniosek oskarżonego, złożony w trybie art. 387 kpk, nie orzekając mimo takiego żądania pokrzywdzonego o naprawieniu szkody i odsyła strony w całości na drogę procesu cywilnego.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Konsensualny tryb wydania wyroku, a więc bez przeprowadzenia postępowania dowodowego oraz stanowisko stron procesu na rozprawie odwoławczej, które wykluczyły możliwość uzupełnienia wniosku oskarżonego o obowiązek naprawienia szkody, spowodował niemożliwość jego konwalidacji i konieczność jego uchylenia.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	

Zwiężle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiężle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiężle o powodach zmiany	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia	
Jak w pkt dot. zasadności wniosku apelacji	

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Rozpoznając sprawę ponownie Sąd weźmie pod uwagę wniosek pokrzywdzonego o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody, w przypadku wątpliwości co do jej wysokości dokona jej stosownej weryfikacji, a uwzględniając stanowisko procesowe oskarżonego przeprowadzi tylko te dowody, które będą niezbędne dla dokonania prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie.		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Wobec uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie orzekano o kosztach

procesu, jako że wyrok kasatoryjny nie jest orzeczeniem, kończącym postępowanie (art. 626 § 1 kpk)

7. PODPIS

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Całość wyroku		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------